

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון א'רמא

ערב ש"ק פ' צו, שבת הגדול, ז' ניסן ה'תשע"ח

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חיילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

"חיים" שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וקט"ו שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכיו"ר

לזכות

הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי שיחי' שגלוב
לרגל יום ההולדת שלו, ביום הבהיר - י"א ניסן
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י אחיו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

נדפס לעילוי נשמת

ר' אפרים יונה ב"ר אורי אהרן יואל ז"ל זיסק

ולע"נ מרת ח' רחל בת ר' פנחס זליג ז"ל

ולע"נ ר' מאיר ב"ר צבי הירש ע"ה ולע"נ ר' פנחס זליג ב"ר יצחק ע"ה

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו - לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

3

דבר מלכות

לצעוק עד שהשני גם יצעק 'מעייח נאו' / משיחת ש"פ צו התשמי"ה

7

זמן הגאולה

העולם עצמו מכריז שהוא מוכן לגאולה / הזמן הנוכחי באור הגאולה

11

המעשה הוא העיקר

לפרסם שנמצאים ב"עת קץ" / הראות למעשה בפועל

12

ניצוצות של משיח

אם הדבר הי' נוגע הי' משיח כבר בא אתמול / קטעי שיחות קצרים ופתגמים בעיני משיח

14

כתב-יד-קודש

הדפסת חידושים ברמב"ם לרגל יום הולדתו / צילום מעלה ההגה לשיחת ש"פ צו התשמי"ו

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טל': 718-207-5904
סניף ארץ הקודש: ת.ד. 2025 כפר תב"ד, 60840 • טל': (03) 960-0667 • פקס: (03) 960-7219
דואר אלקטרוני: kuntres.yechi@gmail.com • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

בס"ד. שנת חלק משיחת ש"פ צו, ט' טרה ה'תשמ"ו

— ע"ד הרמטת קובצו חידושי תורה על ספר הרמב"ם —

א. בעמדנו ביום השבת שלאחרי פורים — הרי זה הזמן המתאים לעורר עוה"פ אודות לימוד הרמב"ם¹, כי:

התוכן דימי הפורים — אשר, העליו שלחם עד לתכלית השלימות ("ויכולו"²) נפעל ביום השבת שלאחריהם — הוא: "קיימו מה שקבלו כבר"³, כלומר, תוקף וקיום בכללות הענין דמתן-תורה, שבו ניתנה כל התורה כולה ע"י משה רבינו ("משה קבל תורה מסיני").

וענין זה שייך במיוחד לספרו של רבינו משה בן מימון, אשר, "ממשה ועד משה לא קם כמשה"⁴ — ספר שקראו בשם "משנת תורה", "משנה" לתורה שכתב (תורת משה רבינו), שבו נתבאר הלכות כל התורה כולה⁵, וכלשון הרמב"ם בהקדמתו לספרו: "מקבץ לתורה שבעל פה" כולה⁶.

והדגשה יתירה בעמדנו ב"מחזור שלישי" דלימוד הרמב"ם — "בתלת ימינו הוי חזקה"⁸, כלומר, שלימוד "מחזור שלישי" יש בו חוקף ותוקף מיוחד — ע"ד וברוגמת התוקף והתוקף ד"קיימו מה שקבלו כבר" (עד לביטול "מודעא רבה לאורייתא"⁹).

ובהתאם לכך, יש להוסיף ולפרסם בכל מקום ומקום ע"ד ההשתתפות בלימוד שיעורי הרמב"ם, כולל — ע"י חגיגות סיום "מחזור שני" דלימוד הרמב"ם בכל המקומות אשר מסיכות שונות עדיין לא נערכו בהם חגיגות הסיום, "ברוב עם הדרת מלך"¹⁰, ובאופן ד"כפלים לתושי"¹¹ (כמדובר בארוכה לפני¹²).

ב. והצעה נוספת — בקשר ליום הולדתו של הרמב"ם בערב פסח¹³ הבעל"ט, ובהקדמה:

התחלת ההתעוררות וההצעה אודות לימוד שיעור יומי ברמב"ם, ג' פרקים ליום, על מנת לסיים "בשנה אחת"¹⁴ — נקבעה באופן ש"סיים" ספר הרמב"ם הרי בסמיכות ליום הולדתו של הרמב"ם. ומיני אז, נקבע השיעור דג' פרקים בכל יום ויום — גם כאשר ה"סיום" אינו בסמיכות ליום הולדתו של הרמב"ם (כסיום "מחזור שני" — שהתקיים ביום כ"ו אדר ראשון¹⁵).

אמנם, מובן וגם פשוט, שכבוא יום הולדתו של הרמב"ם — "מזלו גובר"¹⁶ — כדאי ונכון לעשות דבר מיוחד בקשר ללימוד הרמב"ם, אע"פ שהסיום ד"מחזור שני" התקיים כבר בימים שלפניו.

Handwritten notes in Hebrew:
ענין זה שייך במיוחד לספרו של רבינו משה בן מימון, אשר, "ממשה ועד משה לא קם כמשה"⁴ — ספר שקראו בשם "משנת תורה", "משנה" לתורה שכתב (תורת משה רבינו), שבו נתבאר הלכות כל התורה כולה⁵, וכלשון הרמב"ם בהקדמתו לספרו: "מקבץ לתורה שבעל פה" כולה⁶.
והדגשה יתירה בעמדנו ב"מחזור שלישי" דלימוד הרמב"ם — "בתלת ימינו הוי חזקה"⁸, כלומר, שלימוד "מחזור שלישי" יש בו חוקף ותוקף מיוחד — ע"ד וברוגמת התוקף והתוקף ד"קיימו מה שקבלו כבר" (עד לביטול "מודעא רבה לאורייתא"⁹).

Handwritten note: (הע)

ג. ולכן, הצעתי ובקשתי — בקשה נפשית — כדלקמן:

ככל מקום ומקום שבו נערך סיום הרמב"ם — ידפיסו קובץ חידושי תורה על ספר הרמב"ם, שיכלול — כראש ובראשונה — את ה"חידושים" וחידושי תורה במשנתו של הרמב"ם שנאמרו בעת חגיגת הסיום, וכן שאר חידושי תורה במשנתו של הרמב"ם שיכתבו¹⁷ המשתתפים בלימוד הרמב"ם ב"מחזור שני" יחדיו, וכל המרבה — בכמות ובאיכות — הרי זה משובח.

וקובץ זה — חידושי תורה על ספר הרמב"ם — ידפיסו לרגל יום הולדתו של הרמב"ם, דבר שבוודאי יגרום שמחה ונחיר לנשמתו של הרמב"ם, עד לעליית נשמתו כו', אשר, עם היות שבוודאי אינו זקוק לענין של עליונות¹⁸, הרי גם אצל צדיקים ישנו ענין של עליית נשמה — כעליו אחר עליו, עד אין סוף¹⁹.

ד. כ"א ירסמו את הדברים בכל מקום ומקום בהקדם הכי אפשרי, ויהי המעשה הוא העיקר¹⁶ — להתחיל חינך ימיר בכל הקשור להדפסת קובצי תורה הנ"ל, באופן שנוכל ללמוד מתוכם — לא יאחר מיום הולדתו של הרמב"ם.

Handwritten notes:
הוא יום הולדתו של הרמב"ם
אע"פ שהסיום התקיים ביום כ"ו אדר ראשון

Handwritten note: (הע)

הדפסת חידושים ברמב"ם לרגל יום הולדתו

לקראת יום הולדת הרמב"ם בערב חג הפסח, הבאנו צילום מיוחד
שהגהת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על שיחת ש"פ צו ה'תשמ"ו
(נדפסה בהתוועדות תשמ"ו ח"ב ע' 762)

להלן פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

בעמדנו ביום השבת שלאחרי פורים – הרי זה הזמן המתאים לעורר עוה"פ אודות לימוד
הרמב"ם, כי:

התוכן דימי הפורים – אשר, העילוי שלהם עד לתכלית השלימות ("ויכולו") נפעל ביום
השבת שלאחריהם – הוא: "קיימו מה שקיבלו כבר", כלומר, תוקף וקיום בכללות הענין
דמתן-תורה, שבו ניתנה כל התורה כולה ע"י משה רבינו ("משה קבל תורה מסיני", אפילו
מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש").

. . ג. ולכן, הצעתי ובקשתי – בקשה נפשית – כדלקמן:

בכל מקום ומקום שבו נערך סיום הרמב"ם – ידיפסו קובץ חידושי תורה על ספר
הרמב"ם, שיכלול – בראש ובראשונה – את ה"הדרנים" וחידושי-תורה במשנתו של הרמב"ם
שנאמרו בעת חגיגת הסיום, וכן שאר חידושי-תורה במשנתו של הרמב"ם שיכתבו
המשתתפים בלימוד הרמב"ם **הראויים להדפסה לפי ראות עיני מערכת הקובץ**, וכל המרבה
– בכמות ובאיכות – הרי זה משובח.

וקובץ זה – חידושי-תורה על ספר הרמב"ם – ידיפסו לרגל יום הולדתו של הרמב"ם, דבר
שבודאי יגרום שמחה ונח"י לנשמתו של הרמב"ם, עד לעליית נשמתו כו', אשר, עם היות
שבודאי אינו זקוק **לפעולתנו בעילוי נשמתו**, הרי גם אצל צדיקים ישנו ענין של עליית נשמה
– בעילוי אחר עילוי, עד אין סוף.

ד. בטח יפרסמו את הדברים בכל מקום ומקום בהקדם הכי אפשרי.

^(4*) . . וע"פ גירסת . . הובאה באגה"ק. ושם סוסכ"ו – קמה, א: כל איש ישראל יוכל כו' . . לחדש
שכל חדש כו' ומחוייב בדבר כו'. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ . .

[המקומות שסימן הרבי . . מורה להשלים החסר או לצייץ המראי-מקומות].

לצעוק עד שהשני גם יצעק 'משיח נאו'

מישהו יכול לחשוב, שהגישה לדבר עם הזולת על יהדות היא בסדר
מסודר ללא שום צעקות, ולכל לראש יאמר לו "שלום עליכם", אח"כ
ישאל אותו "מה שלומך"? ויוסיף וישאל כדרך העולם: מה שלום אשתו
ובני ביתו, בניו ובני בניו וכו' וכו', ורק אח"כ יתחיל לדבר עמו על
יהדות, ולאחמ"כ, כשהשני יאחוז בזה, הוא אולי ידבר איתו אודות
הגאולה ע"י משיח ● אומרים לו: לכל לראש עליך לצעוק לו: "משיח
נאו"! ולא רק שזה לא יזיק, אלא אדרבה, זו הדרך שתפעל עליו ● ועוד
ועיקר: "טעמו וראו" – נסו את הדרך הזו ותראו אם זה מצליח! ●
קטעים משיחת ש"פ צו, שבת הגדול ה'תשמ"ה - בלתי מוגה

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

לו שיהיו בגלות עוד 1900 שנה ר"ל, היל"ת!...
ואין פוצה פה ומצפצף!

ב. כיצד תתכן מציאות כזו? הדבר
משתלשל מכך שחסר בצעקה אצל היהודים
שתובעים מהם לצעוק ולהרעיש "משיח נאו",
ומכך משתלשל שתתכן מציאות של יהודי
הצועק שטוב לו בגלות ולא מפריע לו
שימשיכו לשבת בגלות!

מדוע חסר אצל היהודים (שתובעים מהם
שיצעקו) בהצעקה "משיח נאו"? משום שהם
משכנעים את עצמם ("זיי רעדן זיך איין")
שטוב להם בגלות:

ביכולתו ללמוד תורה ולקיים מצוות ללא
שום בלבולים, ובפרט עוד אם לומד חסידות

א. ישנם יהודים אשר ללא הבט ע"כ
שנמצאים בגלות, חושבים שטוב להם עכשיו,
ולא חסר להם מאומה.

יש לו את צרכיו הגשמיים וצרכיו
הרוחניים, וביכולתו ללמוד תורה ולקיים
מצוות במנוחת הנפש ומנוחת הגוף (לדעתו)
– במילא, מה תובעים ממנו שיצעק וירעיש
"משיח נאו"? בשבילו הכל טוב במצבו
העכשוי, ומדוע תחסר לו הגאולה האמיתית
והשלימה, רחמנא-ליצלן!?

עד שישנם יהודים בארץ ישראל
האומרים, שהיות והם יכולים ללמוד תורה
ולקיים מצוות, וכיון שבני ישראל נמצאים
כבר בגלות למעלה מ-1900 שנה – לא מפריע

כדבעי וזה פועל על עבודת התפלה, שבמקום קרבנות תקנום¹, ולא רק עבודת התפלה ביום השבת, אלא גם בימי השבוע, אפילו בסתם מנחה

[אמת אמנם שזו לא הקרבת הקרבנות כפשוטו בביהמ"ק "כמצות רצוניך", אך ע"ז אין לו ברירה, כיון שאדמו"ר האמצעי מבאר² ש"כמצות רצוניך" יתכן רק כשתהי' בהמה בשלימותה, ובעבודת האדם – נפשו הבהמית בשלימותה, וזה יהי' רק בגאולה העתידה כשהעולם (כולל הבהמות והנה"ב) יהי' מזוכך בתכלית].

וממשיך לטעון, שהגאולה הרי אינה תלוי' בו, וכפתגם נשיא דורנו³ "לא ברצוננו הלכנו לגלות ולא ברצוננו נצא מהגלות אלא ברצון ה' כו", במילא, מה שעכשיו אין ביכולתו להקריב קרבנות – הרי זה לא תלוי בו (ובפרט שחל איסור בזמן הזה להקריב קרבנות).

מה הוא כן יכול לעשות בזמן הגלות – ללמוד תורה, לקיים מצוות ולהתפלל בעבודה, שזה במקום קרבנות – ומה תובעים ממנו שנוסף לזה גם יצעק "משיח נאוו"?

אמת אמנם שעבודתו עכשיו אינה "כמצות רצונך" – אך זה לא תלוי בו אלא בהקב"ה (כנ"ל), ובמילא הוא אנוס ו"אונס רחמנא פטרי"⁴... אמנם "כמאן דעביד לא אמרינן"⁵ – אבל כיון שזה לא בידו, מדוע עליו להתרגז ולצעור את עצמו ע"כ שאינו יכול לקיים מצוות "כמצוות רצונך", כאשר בין כך לא יכול לעשות כלום בנדון, כפי שאדמו"ר הזקן

פוסק⁶ שליהודי אסור לצעור את עצמו על דבר שאין בו שום תועלת!

ואדרבה – ממשיך לטעון – העיקר (לדעתו) הוא לא אם ייצא מהגלות או לא (שזה בין כך לא תלוי בו), אלא העיקר זה ש"אני נבראתי לשמש את קוני"⁷, וזאת הוא אכן עושה בשלימות (ככל יכולתו בזמן הגלות) – "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך"⁷, הן העבודה עם עצמו: לימוד התורה וקיום המצוות בהידור ועבודת התפלה, והן העבודה בחלקו בעולם: "בכל מאדך – ממונך"⁸, ובזה הוא עוסק עם כל ה"סטורעם"; ומדוע תובעים ממנו להרגיש שעבודתו עדיין אינה שלימה כיון שנמצא בגלות, ובמילא עליו לצעוק "משיח נאוו" ושרוצה את הגאולה!?

הוא יצעק "שמע ישראל", אבל מדוע "משיח נאוו"?

ג. [.] אומרים לו: השכל, הרצון והתענוג שלך אמנם צריכים להיות מונחים בלימוד התורה וקיום המצוות וכו' – אבל חפצך הפנימי צריך להיות [כלשון אדמו"ר הזקן: "איני רוצה את הג"ע שלך ולא את העוה"ב שלך – אני רוצה רק אותך בעצמך"] לא גשמיות או רוחניות שזה הכל "עמך", אלא רק "דיך אליין" [= אותך בעצמך] – הוא חפץ ב"משיח נאוו", הגילוי של "דיך אליין" בגאולה האמיתית והשלימה!

הזמן לצעוק "שמע ישראל" הוא בשעת קריאת שמע ביום או קריאת שמע שעל המטה – אבל ישנו זמן⁹ שבו עליו לצעוק

6) חו"מ הל' נזקי גוף ונפש ס"ד. וראה לקו"ש חכ"א ע' 132 ובהערות. ועוד.
7) משנה וברייתא סוף מס' קידושין.
7*) ואתחנן ו, ה.
8) ברכות נד, א (במשנה), הובא בפרש"י עה"פ שם.
9) שרש מצות התפלה פ"מ (דרמ"צ קלה, סע"א).
וראה ד"ה ואתה תצוה בסה"מ מלוקט ח"ו ע' קכט.
9*) בהנחה אחרת ('התועודיות' תשמ"ה ח"ג ע')

לכל לראש צריך לקבל כל מה שנותנים במתנה

ועל השאלה: במה תהי' העבודה אז שהרי משיח כבר בא – הנה משיח בא עם "תשבי", ו"תשבי יתרץ קושיות ואבעיות", ובכללם יתרץ גם שאלה זו.

ובעצם אין זו שאלה כלל: כמדובר [.] מאמר הצ"צ – שלכל לראש צריך לקבל כל מה שנותנים במתנה מאחר שהמדובר בדבר טוב. וכמו"כ בענייננו, שלכל לראש צריך לקבל כל מה שנותנים מלמעלה, ואח"כ ישארו מספיק – ויותר מ"מספיק" – ענינים לעבוד בכח עצמו.

(משיחת ש"פ צו, התשמ"ז - בלתי מוגה)

הצמח צדק עסק בפרסום תוכן הענין ד"אחכה לו בכל יום שיבוא"

י"ג ניסן הוא יום ההילולא של הצמח-צדק, אשר, נוסף על כל הענינים שבזה, הנה לכל לראש, בשמו גופא – צמח צדק (ע"ש ספרו) – מרומז ענין הכי גדול: צמח צדק ה"ה ב' שמותיו של משיח צדקנו.

[.] ועוד נקודה בזה: הצ"צ עסק בכמה ממאמריו בפרסום תוכן הענין ד"אחכה לו בכל יום שיבוא" (אם כי לא במלים אלו, אך באותו התוכן). – שיהי' לא רק "אחכה לו" – אלא ביאת משיח צדקנו בפועל.

[.] ובפשטות – שתיכף ומיד ממש מסיימים את הרגעים האחרונים של הגלות, ועומדים כבר ברגעים הראשונים של הגאולה, עוד בהיותנו בגלות, בזמן זה ובמקום זה, בברוקלין – עי"ז שמכניסים בגלות, את האל"ף ד"אלופו של עולם", (תיבת) הגלות עצמה נהפכת להיות במעמד ומצב של גאולה (גאולת).

(משיחת יום א', י"ג ניסן ה'תש"נ - אחר תפלת שחרית - בלתי מוגה)

מוקדש לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל - נפטר ביום כ"ז אלול

ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת

יה"ר שתכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

נדבכת בנם - יבלחט"א - הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחי

אם הדבר הי' נוגע הי' משיח כבר בא אתמול

אמנם עדיין צריך להבין בכל זה, הרי כבר בזמן הגמרא אמרו רז"ל כלו כל הקיצין, וכל שכן וק"ו עתה לאחרי ההכרזה דלא לתר לגאולה, וההכרזה שלא נשאר אלא צחצוח כפתורי הבגדים לקבל פני משיח צדקנו, וההכרזה שבטח כבר נסתיימה עבודה זו מאז, וא"כ איזה מקום יש לתבוע את העבודה דצמיחה מקטנות לגדלות והחלוקים בין פנים ועורף וכו', כדי להגיע ללע"ל כו', והרי לכאורה כבר נגמרה כל עבודת ההכנה אל הגאולה דלעתיד, ביאת משיח צדקנו. והתמי' גדולה ביותר על זה שאין איש שם על לב לשאול שאלה זו, וראי' לדבר היא מזה גופא שעדיין לא בא, כי אם הי' הדבר נוגע הי' משיח כבר בא אתמול וכ"ש וק"ו היום בבוקר וכ"ש וק"ו היום בצהריים וכ"ש וק"ו היום בזמן דרעוא דרעוין. ואף שהתירוץ על זה לכאורה פשוט הוא, שזה גופא הוא צד חושך הגלות, הרי הא גופא קשיא, מדוע נמשך עדיין חושך הגלות.

(ממאמר ד"ה עבדים היינו כו', ש"פ צו ה'תשמ"ח - בלתי מוגה)

התקופה שלאחרי הגאולה

ויש לומר, שלאחרי סיום הגלות במזמור פ"ט מתחילה במזמור צ' תקופה חדשה – התקופה שלאחרי הגאולה (כמובן גם מהמשך המזמורים – "מזמור שיר ליום השבת" (מזמור צב), "ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים" (תמיד בסופה)), והתחלתה בענין התפלה ("תפלה למשה"), החיבור וההתאחדות עם הקב"ה **בכבודו ובעצמו** בתכלית השלימות, שכן, לאחרי כל העילויים שלפני זה ניתוסף עילוי גדול יותר שבעין ערוך. (משיחת ש"פ צו, שבת הגדול ה'תש"נ - מוגה)

הנה זה צמח והנה זה צדק – ב' שמותיו של משיח

ויה"ר שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר", ובעל ההילולא די"ג ניסן עמהם, וכיון שכן, הרי, כשיתעוררו שאלות בלימוד תורתו, או כשירצו להבין בתוספת ביאור, יוכלו לברר אצל בעל המאמר עצמו!

והעיקר – שיהי' כן בפועל ממש, ובאופן ד"מראה באצבעו ואומר זה", הנה זה צמח והנה זה צדק – ב' שמותיו של משיח צדקנו, הנה זה בא, תיכף ומיד ממש. (משיחת ש"פ צו, שבת הגדול ה'תש"נ - בלתי מוגה)

"משיח נאוו"!

וכשם שההרגש שרוצה "משיח נאוו" (הגילוי של "דיך אַליין") צריך להיות חדור בו עד שיזעק מתוכו ("שרייט זיך פון עם אַרויס") – כך גם כשמדברים עם יהודי שני על תורה ומצוות ויהדות, צריכים לכל לראש לצעוק לו: "משיח נאוו", וכל-כך לצעוק עד שגם הוא יתחיל לצעוק "משיח נאוו"!

ד. מישוה יכול לחשוב, שהגישה לדבר עם הזולת על יהדות היא – בסדר מסודר ("סטאַטעטשנע"), ללא שום צעקות, שהרי "דברי חכמים בנחת נשמעים"¹⁰, וללא שום ריצות ("לויפעריי") – אלא "עקב בצד גודל" [אמנם לא באופן שהרמב"ם¹¹ שולל, אלא הכוונה "בנחת", מעט יותר מהר מ"עקב בצד גודל" ממש]...

ולכל לראש יאמר לו "שלום עליכם", אח"כ ישאל אותו "מה שלומך?" (ובשפת המדינה – "האַ דו יו דו", שהרי יודע את שפת המדינה...), והתרגום באידיש: "וואָס מאַכסטו אין געזונט" [= איך הבריאות], ויוסיף וישאל אותו כדרך העולם: מה שלום אשתו ובני ביתו, בניו ובני בניו, איך הולכת הפרנסה ומה אתה עושה וכו' וכו', ורק אח"כ יתחיל לדבר עמו על יהדות, ולאחר מכן, כשהשני יאחוז (בזה), הוא אולי ידבר איתו אודות הגאולה ע"י משיח.

ולטענתו – הוא למד סדר זה מהנהגת הבעש"ט, שנהג כן בעצמו¹².

אבל שהוא ילך ויצעק לשני "משיח נאוו" – זו לא הדרך של "ג'נטלמן", והוא הרי "ג'נטלמן"!!!

1647) איתא: אבל בשאר הזמנים עליו לצעוק...

10) קהלת ט, יז.

11) הל' דעות פ"ה ה"ח. וראה שבת סב, ב. וש"נ. וראה גם סוטה כב, ב ובפרש"י.

12) ראה סה"מ אידיש ע' 138 ואילך. ועוד.

ה. אומרים לו את ההוראה הנ"ל:

בדיוק כפי שאתה בעצמך צריך לצעוק "משיח נאוו", כך גם כשאתה הולך לדבר עם יהודי שני על יהדות – לכל לראש עליך לצעוק לו: "משיח נאוו"! ולא רק שזה לא יזיק, אלא אדרבה, זו הדרך שתפעל עליו:

כאשר אותו יהודי יראה שהמדבר איתו הוא אדם נורמלי בכל שאר הדברים, אינו מכה אותו, לא מתנהג כמו שור נגח, מתלבש נורמלי, אך כשמגיע ליהדות צועק לו "משיח נאוו" – אזי יראה שכוונתו אמיתית, ודווקא זה יפעל עליו!

היהודי השני (אשר אליו הולכים לדבר) בפנימיות נפשו גם רוצה לצעוק "משיח נאוו", אך כיון שפנימיותו מכוסה בקליפה והקליפה מכוסה בבוץ ובחלודה – לכן אין הוא יודע שרצונו לצעוק זאת!

והעצה לזה היא: לא לגשת ולדבר איתו על עניינים צדדיים, ובדרכי נימוס (כנ"ל) – היות ועי"ז אפי' את הבוץ לא יסירו ממנו! אלא לצעוק לזולת באמת "משיח נאוו" (אבל בצורה נורמלית) – וזה יחדור לתוכו, ובמילא יסיר ממנו את הבוץ מהקליפה¹³, עד שיוריד את הקליפה עצמה¹³ – ויפעל עליו שיתקרב ליהדות, עד שגם הוא יצעק "משיח נאוו".

וכנראה במוחש, שדוקא דרך זו פועלת על הזולת.

ו. כפי שרואים זאת ג"כ ממעשה בפועל שאירע עם א' השלוחים:

שליח הלך פעם לדבר עם יהודי שיהפוך להיות שומר תורה ומצוות.

כיון שאותו יהודי השתייך למשפחה שהיתה קשורה עם ה"בונד" וכדו', והי' איש מוצלח בגשמיות וברוחניות (לפי ההשגה שלו ברוחניות – בענייני שכל), אזי השליח התיישב

13) ראה תניא ספכ"ט (לח, א) עד"ז.

המהפיכה, עד שנה' שומר תורה ומצוות בפועל!

אף שלא ידע אז מהי תפלת מנחה ואת מעלתה, אבל הבין שהשליח מתפלל להקב"ה ועושה זאת ללא הבט ע"כ שזה עתה שוחח עמו שעות ארוכות בעניני שכל – וזה פעל אצלו שבמשך הזמן נהי' שומר תומ"צ, וכך גידל אח"כ את בני ביתו, והחזיר בתשובה עוד עשרות ומאות יהודים – הכל בגלל שראה איך שהשליח נעמד להתפלל מנחה!

זהו סיפור אחד שבמקרה שמעתי ממנו, אך מובן ופשוט שישנם עוד עשרות, מאות ומסתמא אלפי סיפורים כאלו.

ועוד ועיקר: "טעמו וראו" 14 – נסו את הדרך הזו ותראו אם זה מצליח! ■

(14) ל' הכתוב – תהלים לד, ט.

לשוחח איתו בטענות שכליות מדוע כדאי לשמור תומ"צ. מאחר שיהודי זה הי' מוצלח בעניני שכל – נכנס לויכוח עם השליח בסברות שכליות שמנהג אבותינו בידינו וזקוקים להסברה בשכל וכו', וכך התנהלה שקו"ט לכאן ולכאן, עד כמה ששייך שקו"ט בענינים כאלו.

לאחר זמן, פנה לרגע אותו היהודי כדי לעיין בספר הקשור עם שקו"ט, וכאשר הסתובב שוב לכיוונו של השליח, הוא ראה לתדהמתו כיצד השליח עומד עם הפנים לקיר ומתפלל מנחה!

סיפר אותו היהודי אח"כ, שכל השקו"ט השכלית במשך כמה שעות לא פעלה עליו, ודוקא כשראה איך שבאמצע שקו"ט שכלית ארוכה נעמד השליח להתפלל מנחה משום שהשמש עמדה לשקוע, ללא נטילת רשות ממנו וכיו"ב (כיון שבינתיים השמש תשקע) – דוקא זה פעל עליו והביא אצלו את תחילת

מדור הדבר מלכות מוקדש

לזכות האשה רייזל פרומא בת חי' רחל שתחי'

ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומא וזוגתו חיה מושקא בת מרים שיחיו

ובנותיהם רחל בת חיה מושקא ולאה שרה בת חיה מושקא שיחיו

ולזכות הנא לאה בת חי' רחל, עדינה בת חי' רחל, מרים בת חי' רחל, וצבי בן חי' רחל שיחיו

לפרסם שנמצאים ב"עת קץ"

[. .] עצם העובדה שמשיח צדקנו עדיין לא בא, מוכיחה, שיש צורך להוסיף עוד יותר בכל עניני העבודה, כולל גם ההוספה בעניני הזריזות – באופן ד"לכו מחיל אל חיל"1, עד כדי כך, ש"אין להם מנוחה"2.

ובפשטות – בנוגע לעניני הזריזות – לא רק זריזות בפועל, אלא גם זריזות ברגש הלב:

בנוגע לזריזות בפועל – ישנם כמה הגבלות כו', ולדוגמא: "וישכם אברהם בבוקר", אבל לא לפני הבוקר, היינו, שישנם ענינים שאי-אפשר לעשותם לפני הבוקר, וכיו"ב.

אמנם, בנוגע לרגש הזריזות שבלב, לא רק זריזות בפועל, אלא שנמצא תמיד בתנועה נפשית של זריזות, שלכן, "לעולם יקדים אדם לדבר מצוה"3 ו"לעולם ירוץ אדם לדבר מצוה"4 – הרי, בתנועה זו שברגש הלב אין הגבלות כלל, למעלה מכל מדידה והגבלה.

מעין דוגמא לדבר – זריזות שלמעלה ממדידה והגבלה – הסיפור הידוע⁵ אודות רבינו הזקן שפעם אחת הזדרז והקדים את עבודתו בתקיעת שופר קודם התפילה (למעלה מהמדידה וההגבלה דסדר הענינים ע"ד הרגיל) כדי לפעול את נצחונה של המלכות שתחת ממשלתה ייטב מצבם הרוחני של בני".

ולהעיר מהקשר דתוכן הסיפור לענין הגאולה (בהתאם להמדובר אודות הזריזות בענין הגאולה) – ע"פ מארז"ל⁶ "אם ראית מלכויות מתגרות זו בזו צפה לרגליו של משיח".

ומכאן באים לסימן ד"מלכויות מתגרות זו בזו" בנוגע לימינו אלה – אבל, לא באותו אופן, ח"ו, כפי שהי' בדורו של רבינו הזקן, שכן, לאחר כל הענינים הנוראים שעברו בני" במשך הזמן שבינתיים, ובפרט בדור האחרון כו', בודאי יצאו י"ח די והותר... ומכאן ולהבא צריכים להיות כל הענינים בחסד וברחמים, מתוך מנוחה, שמחה וטוב לבב.

[. .] יש להוסיף ולהדגיש ענין פרטי בנוגע למעשה בפועל: [. .] לכל לראש – לפרסם שנמצאים אנו ב"אחרית הימים", "עת קץ" שאז, "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים"7.

ובנוגע לפועל – שכאו"א מישאל צריך להוסיף בבירור וליבון וצירוף כל עניניו, עי"ז שמוסיף עוד פעולה טובה ועוד פעולה טובה, מעשה אחד, דיבור אחד ואפילו מחשבה אחת, שעיי"ז "הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה"8.

כלומר, לאחר כל מעשינו ועבודתנו עד עתה, הרי, מכיון שמשיח צדקנו עדיין לא בא, יש להוסיף עוד יותר בבירור וליבון וצירוף כו', באופן של בירור אחר בירור [. .].

(קטעים משיחת ש"פ זו, שבת הגדול, י"ב ניסן ה'תשמ"ז - בלתי מוגה)

(5) סה"ש תורת שלום ע' 203. התוועדות תשד"מ ח"א ס"ע 307 ואילך. ועוד.
 (6) מדרש לקח טוב לך לך יד, א. וראה ב"ר פמ"ב, ד.
 (7) דניאל יב, ט-י"ד.
 (8) רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

(1) תהלים פד, ח.
 (2) ברכות בסופה. וש"נ.
 (3) נזיר כג, ב. וש"נ.
 (4) ברכות ו, ב – ע"פ גירסת הרי"ף והרא"ש.

זה לא ענין שמגיע באופן של מתנה, אלא צריך להעשות ע"י "מעשינו ועבודתנו"⁴.
 ב. אך היצר-הרע מתחיל להבהילו ואומר לו: מאחר ובין כך אינך שייך לעמוד במעמד ומצב המתאים לקבלת פני משיח צדקנו – לכל-הפחות אל תבלבל את שנתך! אל תחשוב על ענינים המבהילים ויהי' לך לילה שקט, אח"כ תקום עם ראש צלול ("א' קלארע קאָפּ") וכאשר משיח יאמר לך "שלום עליכם", תוכל לענות לו – בראש צלול – "עליכם שלום!"
 לשם מה אתה צריך להבהיל את עצמך שהיות ומשיח בא, צריכים "להתלבש" כמו שצריך, כלומר, שהלבושים – מחשבה דיבור ועאכו"כ מעשה – צריכים להיות באופן המתאים ליהודי שמשיח נותן לו "שלום עליכם" – הרי בין כך אינך שייך למעמד ומצב זה!...
 ג. אומרים ליהודי ש"איני מבקש לפי כחי אלא לפי כחן"⁵, ומזה מובן שבכחו של כל יהודי להגיע למעמד ומצב זה.

ומוסיפים ואומרים לו, שבתור הקדמה לקבלת פני משיח צדקנו יהי' הענין ד"ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל"⁶ – כפי שרש"י מספר⁷ לילד קטן הלומד חומש, שהקב"ה בעצמו בא ולוקח כל יהודי בידו; אבל הקב"ה רוצה שהיהודי יילך איתו אח"כ (ללא צורך למשוך ולגרור אותו).
 ואומרים לו בפירוש ש"הקב"ה עוזרו"⁸, וכיון ש"הקב"ה עוזרו" אזי "מי יאמר לו מה תעשה"⁹!

ובפרט שלכל יהודי יש "חלק אלוהה ממעל ממש"¹⁰ – ועליו רק להסיר את האבק שנתקבץ ע"י ה"לב כסיל לשמאלו"¹¹, ואזי יתחיל ה"חלק אלוהה ממעל ממש" שלו להרעיש ("שטורעמען") ולעבוד, עד שיתאחד עם הקב"ה שאוסף ביחד כל יהודי "לאחד אחד".

וכאשר הוא מעמיד את עצמו במעמד ומצב, שמתחיל להתכונן לקבל פני משיח צדקנו כפי שצריך להיות – אזי כלל לא תופס מקום באיזה מעמד ומצב הי' ברגע שלפני זה, כיון ש"בשעתא חדא וברגעא חדא"¹² נפעל אצלו הענין ד"האר פניך ונושעה"¹³, וכפי שהמפרשים מבארים¹⁴ שזהו באופן ד"תשועת עולמים"¹⁵.

(משיחת אור ל"ג ניסן ה'תשמ"א - בלתי מוגה)

4) תניא רפ"ז.	11) קהלת י', ב. וראה תניא רפ"ט.
5) במדב"ר פ"ב, ג.	12) ראה זח"א קכט, סע"א.
6) ישעי' כז, יב.	13) תהלים פ, כ – המזמור שהתחילו לאומרו ב"א ניסן ש. ז. (תשמ"א).
7) עה"פ נצבים ל, ג.	14) ספורנו עה"פ תהלים פ, כ.
8) קידושין ל, ב. סוכה נב, ריש ע"ב.	15) ל' הכתוב – ישעי' מה, יז.
9) קהלת ח, ד.	
10) תניא רפ"ב.	

העולם עצמו מכריז שהוא מוכן לגאולה

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום ועריכה: מערכת "יחי המלך"

א. בעמדנו בשבת הגדול [.] צריך יהודי לדעת, שכל ענינים אלו מדגישים ונותנים כח שהעולם מצד עצמו מוכן ומוכשר לגאולה העתידה!

שבאמת כבר הי' לעולמים מעין זה בזמן יעקב אבינו:

כאשר יעקב נפגש עם עשו – אמר עשו ליעקב "נסעה ונלכה"¹, זאת-אומרת שעשו הבכור ("בכורי מצרים") הודיע שמצדו הוא מוכן לקיום היעוד² ד"ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו".

אבל בפועל יעקב אמר לו "הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי גו"³, ולכן "אני אתנהלה לאטי גו" עד אשר אבוא אל אדוני שעירה"⁴. כלומר, שגם יעקב מצד עצמו מוכן לגאולה, אך⁵ עליו עוד להתחשב עם בירור הניצוצות בחלקו בעולם – "הילדים רכים וגו".

ב. כיון שהתורה מספרת את זה, מובן שצריכה להיות מכך הוראה בעבודת האדם.

ובהקדים: מובן בפשטות שהתורה אינה מספרת את כל המאורעות שאירעו ליעקב אבינו⁶ – יעקב הרי חי קמ"ז שנה⁷, ובודאי עבד את הקב"ה כל ימיו, שהרי "האבות הן הן המרכבה"⁸, כמבואר בתניא⁹ ש"כל ימיהם לעולם לא הפסיקו אפי' שעה אחת מלקשר דעתם ונשמתם לרבון העולמים כו"; אך כאשר יצרפו את כל הסיפורים שישנם בתורה אודות יעקב אבינו (הן בתושב"כ והן בתושבע"פ) – הם יתפסו משך זמן קצר בלבד, שלא בערך לגמרי לקמ"ז שנה שיעקב חי!

מוכרחים לומר שהתורה מספרת רק על ענינים שמהווים הוראה לכל בני" עד סוף כל הדורות ("מעשה אבות סימן לבנים"¹⁰), וע"ד מ"ש על עניני נבואה¹¹ – ש"נבואה שהוצרכה לדורות (ללמוד תשובה או הוראה) נכתבה, נבואה שלא הוצרכה לדורות לא נכתבה".

ועפ"ז מתעוררת השאלה: מהי התועלת בסיפור הדברים שעשו אמר "נסעה ונלכה" ויעקב אמר "אני אתנהלה לאטי" – כאשר הדבר בין כך לא יצא לפועל?!

1) וישלח לג, יב.	ע' 827 ואילך.
2) עובד' א, כא. וראה פרש"י עה"פ וישלח שם.	7) ר"פ ויחי.
3) וישלח שם, יג.	8) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.
4) שם, יד.	9) רפ"ד. וראה שם פכ"ג ופל"ט.
5) ראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 364 (וסה"ש תשמ"ז ח"א ע' 128).	10) ראה לקו"ש ח"ה ע' 79 הערה 20. חט"ו ע' 76 (יעוד). וש"נ.
6) ראה גם שיחת ש"פ וישלח – סה"ש תשמ"ו ח"א	11) מגילה יד, א (ובפרש"י).

מוקדש לעילוי נשמת
 הרה"ח ר' משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר
 נפטר כ"ב ניסן - אחרון של פסח, ה'תשע"א
 יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורנגו שוכני עפר" והוא בתוככם, בגאולה האמיתית והשלימה

הסיבה היחידה מדוע תקועים עדיין בגלות...

ג. והביאור בזה, ישנה כאן הוראה בנוגע לפועל:

יהודי צריך לדעת, שישנו חלק בעולם (עשו) שמצד עצמו הוא כבר מוכן לגאולה העתידה, ועד כדי כך, שהחלק בעולם (עשו) בא לבד ומכריז ומודיע ליהודי: "נסעה ונלכה" – בוא נלך כבר לגאולה!!

אלא שכעת נוסף עילוי לגבי זמנו של יעקב: בימינו אלו, לאחר כל הענינים של מעשינו ועבודתנו שפעלו במשך קרוב לאלפיים שנות גלות – בודאי אין עוד מקום למניעה (כזמן יעקב) שעוד לא גמרו את בירור הניצוצות, "הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי", כיון שבודאי סיימו כבר את כל הבירורים¹².

ובמכ"ש מכך שכבר בזמן הש"ס אמרו¹³ "כלו כל הקיצין", ובהדגשה – "קיצין" לשון רבים, זאת-אומרת, לא רק קץ אחד, כמ"ש בדניאל¹⁴ "קץ הימין" (או "קץ הימים"¹⁵), רק "קיצין" לשון רבים, ובזה גופא – "כל הקיצין"!

וכיון ש"כלו כל הקיצין", מובן שבודאי ביררו כבר את כל ניצוצי הקדושה – כידוע הביאור של אדמו"ר האמצעי בשערי אורה¹⁶ אודות ב' אופני הגאולה ד"בעתה"¹⁷ ו"אחישנה"¹⁷ – שבכל אחד מהם ישנה מעלה: המעלה ד"בעתה" שהיא תה' לאחר שלימות כל הבירורים ולא ישארו שום ניצוצות שלא נתבררו¹⁸, כיון שאפי' ניצוצות אחדים הם גם ניצוצי קדושה ויש להתחשב בהם [כמודגש גם בפרשת מצורע¹⁹ – "וצוה הכהן ופנו את הבית גו' ולא יטמא כל אשר בבית", שהכוונה בזה ש"חסה התורה כו' על כלי חרס"²⁰, היא משום שהם כלים של יהודי ויש בהם ניצוץ קדושה²¹]; ועד"ז ישנה מעלה ב"אחישנה" – כפי שמבאר שם.

אך כאשר המצב הוא ש"כלו כל הקיצין", בודאי שאין אז שום חשד שנשארו ניצוצות אחדים (כפי שהי' בזמן יעקב), אלא בודאי כבר נמצאים לאחרי כל הבירורים – ובמילא העולם כולו מוכן לגאולה!!

והסיבה היחידה מדוע תקועים עדיין בגלות היא... – מצד עקשנות!... יהודים מתעקשים, עקשנות של היפך הקדושה, ומאיזו סיבה שונה ומשונה לא רוצים לצעוק "עד מתי"...

עקשנות זו אינה מובנת כלל גם בשכל – כי אפי' אחד כזה שמשכנע את עצמו שטוב לו בגלות, הרי גם הוא מאמין שתמיד יכול להיות לו יותר טוב – במילא, בגלל זה לבד יש לך

12) ראה "יחי המלך" תמא ע' 8-9 (תרגום חפשי

17) ישעי' ס, כב. וראה סנהדרין צח, א.

18) ראה ל"ת, ס' הליקוטים (להאריז"ל) ושער המצות עה"פ שופטים יט, ח. סה"מ תקס"ה (כרך ב) ס"ע תשצט ואילך.

19) יד, לו.

20) פרש"י (מתו"כ) עה"פ. וראה נגעים פי"ב מ"ה.

21) ראה כש"ט (הוצאת קה"ת) סרי"ח. צוואת הריב"ש סק"ט. או"ת להה"מ קא, ד. ועוד.

12) ראה "יחי המלך" תמא ע' 8-9 (תרגום חפשי משיחת ש"פ וישלח ה'תשמ"א (בלתי מוגה)): "עכשיו, ברגעים האחרונים בגלות, שהנה זה משיח צדקנו בא – אזי הילדים שפעם היו "רכים", עתה אינם "רכים", והם מחכים למשיח בתשווקה גדולה". וראה גם ב"יחי המלך" תז ע' 25 ואילך.

13) סנהדרין צז, ב.

14) בסופו.

15) זח"א נד, סע"א. סב, סע"ב. אוה"ת ר"פ מקץ. וש"נ. ס' הליקוטים-דא"ח צ"צ ערך קץ הימין. וש"נ.

לצעוק "עד מתי" ושאתה רוצה את הגאולה, שאז יהי' לך יותר טוב! אעפ"כ – מתעקשים ולא רוצים לצעוק...

ד. ובנוגע לפועל – ישנה ההוראה מהסיפור בתורה אודות עשו ויעקב, שהעולם עצמו מודיע ומכריז שהוא מוכן ללכת לגאולה האמיתית והשלימה.

והוראה זו עומדת בהדגשה ובגלוי בשבת הגדול, "בעשור לחודש הזה" (עם כל שאר מעלות הנ"ל שביום זה).

ובפשטות: **שהיום ממש** כל העולם מוכן לגאולה האמיתית והשלימה, ורק צריכים שהיהודי יגלה ויביא ("אָרָאָפּרענגען") זאת בפועל!

ומה שישנה השאלה: הרי נותרו ד' ימים עד לזמן חירותנו (שבהם יש לעסוק בהכנות לקרבן פסח), שאלו הם ד' ימי הכנה וביקור [בנוגע לפסח מצרים²², ומעין זה גם ישנו בפסח דורות – אע"פ שלקחת השה בפסח דורות אינה צ"ל ד' ימים לפני שחיטתו²²] – הרי זו עבודה **בפני עצמה**; אבל **בכל יום ויום בפני עצמו** הרי "אחכה לו בכל יום שיבוא".

ועאכ"כ ביום סגולה כשבת הגדול – יכולה וצריכה כבר לבוא הגאולה בפועל ממש! (תרגום חפשי משיחת ש"פ מצורע, שבת הגדול, יו"ד ניסן ה'תשמ"ו – בלתי מוגה)

(22) פסחים צו, א. מכילתא בא יב, ו. ועוד.

כשיתעורר משנתו ויראה שמישיח עומד לידו...

תרגום חפשי ללשון הקודש – בעריכת מערכת "יחי המלך"

א. הרי כל יהודי מאמין בביאת המשיח, ונמצא במעמד ומצב ד"אחכה לו בכל יום שיבוא¹.

על יהודי לדעת, שלא מספיק להחליט בעצמו ש"אחכה לו", היינו, שמקוה ורוצה להתעורר מחר בבוקר משנתו ולראות שמישיח נמצא כאן ("משיח איז דא"); הוא עומד אמנם במעמד ומצב טוב ("אחכה לו") – אבל זה לא מגיע עדיין לענין של מעשה בפועל, ו"המעשה הוא העיקר"².

ובנוגע למעשה בפועל:

יהודי צריך לדעת, שהיות והוא "מאמין באמונה שלימה (ובאמונה פשוטה) בביאת המשיח"¹, עד לאופן ד"אחכה לו בכל יום שיבוא" – אזי בשעת הליכתו לישון היום בלילה עליו להרדם באופן כזה, שכאשר יתעורר בבוקר משנתו ויראה שמישיח (לא רק "עומד אחר כתלנו"³, אלא) עומד אצלו בחדר – ימצא אותו המשיח במעמד ומצב המתאים לקבלת פני משיח צדקנו!

1) עיקר ה"ב מהי"ג עיקרים.

2) אבות פ"א מ"ז.

3) ל' הכתוב – שה"ש ב, ט. וראה "קול קורא" בהקריאה והקדושה" סיון תש"א.